

בית משפט מחוזי תל אביב-יפו
א 1121/08 (כשא 3005/08)
יונתן קמחי נ. שופרסל בע"מ
(בתיק יונתן קמחי נ. שופרסל..)
ת.פתיחה: 29/01/08 סדר דין: רגיל

בית משפט המחוזי
תל-אביב - יפו

1. יונתן קימחי ת.ז 033816760
רח' סעדיה חתוכה 2א' יהוד, 56270
 2. אמיר קימחי ת.ז 040462368
רח' הגבורים 102 חדרה, 38265
 3. תובל עבוד ת.ז 039853726
רח' רמז 12 יהוד, 56253
 4. מאיר אליהו ת.ז 033895640
רח' העמק 29 כפר סבא, 44211
 5. ישראל שפרלינג ת.ז 031672884
רח' בלינסון 4 נתניה, 42443
- כולם ע"י בייכ עוה"ד רם גורודיסקי ואו גל
גורודיסקי ואו ליר חן
מרחוב יהודה הלוי 75 תל - אביב 65796
טל: 03-5605222; פקס: 03-5663660

המבקשים:

- 7 -

המשיבה:

שופרסל בע"מ ח.צ. 2-002273-52
מרח' שמוטקין בנימין 30 ראשון-לציון, 75363

בקשה לאישור תביעה כתובענה "יצוגית"

טכוא

1. התובענה, שאישורה כתובענה ייצוגית מתבקש כדלקמן ושהוגשה במקביל להגשת הבקשה דנא, עוסקת במסכת עובדתית פשוטה יחסית: הנתבעת קיבלה מהתובעים מכלי משקה, בהתאם להוראות חוק הפיקדון על מכלי משקה, תשנ"ט-1999 (להלן - "חוק הפיקדון"). למרות זאת, סירבה המשיבה לשלם למבקשים את דמי הפיקדון במזומן ובמקום זאת, החליטה לתת שוברי זיכוי מטעמה, המוגבלים בתוקפם והניתנים למימוש בסניפי הנתבעת בלבד.

2. למען זהות המונחים בכתבי בי-הדין, ייקראו המבקשים "התובעים". המשיבה תיקרא "הנתבעת".

הצדדים

3. הנתבעת הינה חברה ציבורית רשומה בישראל, שעיקר עיסוקה שיווק קמעונאי של מזון ומוצרים אחרים בחנויות. הנתבעת מפעילה רשת מרכולים לשיווק ומכירה של מוצרי צריכה, ובכלל זאת משקאות שמכליהם מחויבים בפיקדון.
4. התובע 1 הינו תושב העיר יהוד ומעת לעת עורך קניות בסניף חדרה או יהוד של הנתבעת.
5. התובע 2 הינו תושב העיר חדרה ומעת לעת עורך קניות בסניפי עמק חפר ו/או נתניה (שופרסל - דיל) של הנתבעת.
6. התובע 3 הינו תושב העיר יהוד ומעת לעת עורך קניות בסניף יהוד של הנתבעת.
7. התובע 4 הינו תושב העיר כפר סבא ומעת לעת עורך קניות בסניף כפר סבא של הנתבעת.
8. התובע 5 הינו תושב העיר נתניה ומעת לעת עורך קניות בסניף נתניה (שופרסל - ביג) של הנתבעת.
9. התובעים נוהגים, מעת לעת, לרכוש עבור עצמם משקאות שמיכליהם מחויבים בפיקדון, בהתאם להוראות חוק הפיקדון, בסניפי הנתבעת.

רקע עובדתי

10. התובעים, משיבים מעת לעת, את מכלי המשקה המחויבים בפיקדון, לסניפי הנתבעת.
11. הנתבעת, כשיטה וכמדיניות, מבכרת להפר את הוראות חוק הפיקדון ואינה משיבה לצרכנים, ולתובעים ביניהם, את הפיקדון במזומן. תחת זאת, מאלצת הנתבעת את הצרכנים לקבל שוברי זיכוי המוגבלים בתוקף והניתנים למימוש בסניפי הנתבעת בלבד.
12. אופן פעולת הנתבעת היא כדלקמן: מכלי המשקה נאספים במכונות מיוחדות המוצבות בסניפי הרשת. מכונות אלה מפיקות אישור על קבלת מכלי המשקה. רצ"ב עותק אישורים אותם קיבל תובע 1 **מנספח א'**; רצ"ב עותק אישור אותו קיבל תובע 2 **מנספח ב'**; בסניפי הנתבעת בכפר סבא, יהוד ובנתניה (שופרסל - ביג) אין מכונת איסוף מכלים ולכן בסניפים אלו מוחזרים המכלים בקופה הראשית וניתן עבורם שובר זיכוי.

13. כנגד אישורים אלה, לא משיבה הנתבעת כסף מזומן, אלא, כאמור, מוסרת לצרכנים שובר זיכוי (להלן - "שובר הזיכוי"). רצ"ב עותק שובר זיכוי אותו קיבל תובע 1 כנספת ג' ועותק חשבונית במסגרתה מימש התובע שובר זיכוי בסך 399 כנספת ד'; רצ"ב עותק שוברי זיכוי אותם קיבל תובע 2 כנספת ה'; רצ"ב עותק שובר זיכוי אותו קיבל תובע 3 כנספת ו'; רצ"ב עותק שובר זיכוי אותו קיבל תובע 4 כנספת ז'; רצ"ב עותק שובר זיכוי אותו קיבל תובע 5 כנספת ח' ועותק חשבונית במסגרתה מימש התובע שובר זיכוי בסך 99.5 כנספת ט'.
14. יושם אל לב, כי לא זאת בלבד שהנתבעת מסרבת להשיב לצרכנים את דמי הפיקדון במזומן, היא גם מגבילה את תוקף שובר הזיכוי ל- 3 חודשים ואף מגבילה את אפשרות מימושו לסניפים מסוימים בלבד. כך נרשם מפורשות על גבי שוברי הזיכוי (נספחים ג'-ז):
- "תוקף התעודה ל- 3 חודשים ממהות יום הקניה. התעודה תקפה בסניף בו נופקה ובסניפי שופרסל דיל בלבד. תעודה פגומה בצורתה או בשלמותה לא תכובד."
- "תוקף התעודה ל- 3 חודשים ממהות יום הקניה. התעודה תקפה בסניף בו נופקה ובסניפי שופרסל ביג בלבד. תעודה פגומה בצורתה או בשלמותה לא תכובד."
15. שיטה זו של הנתבעת, מהווה הכבדה שלא לצורך על ציבור הצרכנים, ומאלצת אותם להשיב לידיה של הנתבעת את דמי הפיקדון במלואם - במימוש שוברי הזיכוי בסניפיה בלבד. בכך, נמנעת הנתבעת מלמלא חובתה כאמור בחוק הפיקדון.
16. כך גם משמשים דמי הפיקדון של ציבור הצרכנים כאמצעי מימון פעילותה של הנתבעת, במקום שיהוו מטבע עובר לסוחר בידי הצרכנים, ותיוותר בידם אפשרות הבחירה והופש ההחלטה היכן ועל מה להוציא את כספם.
17. יתירה מזאת, עבור הנתבעת, שווי הכלכלי של זיכוי בשווי של 25 אג' אנו זהה לתשלום מזומן של 25 אג': כאשר הנתבעת משלמת 25 אג' במזומן, היא "מפסידה" סכום זה ואינה מרוויחה דבר. כאשר היא מוכרת מוצר צריכה כלשהו הנמכר בסניפיה כנגד שובר זיכוי, היא מגדילה את מחזור מכירותיה ואת רווחיה. הנתבעת, אפוא, מרוויחה על חשבונם של הצרכנים.
18. ננתח מצב הדברים גם בשלב בו הנתבעת עצמה פודה את דמי הפיקדון עבור מכלי המשקה שנמסרו לה: בתשלום כדון, במזומן, של 25 אג' - היא אדישה, כפי שגם היתה כוונתו של חוק הפיקדון. יש לה הוצאה של 25 אג' כאשר שילמה סכום זה לצרכן ולעומת זאת הכנסה זהה כאשר היא עצמה פודה את דמי הפדיון. לעומת זאת, כאשר היא מוכרת מוצרים כנגד שוברי זיכוי, היא זוכה ברווח על המוצר הנמכר (שווי הזיכוי פחות עלות המוצר).

19. זאת ועוד; הדוגמא הטובה ביותר לכך ששווי הכלכלי של שובר זיכוי נמוך מכסף מזומן הינה העובדה שכאשר מוכרת הנתבעת "תלושים לחג", כל תלוש מזכה את המחזיק בו לרכוש מוצרים בשווי העולה על מחיר התלוש. לדוגמא, בתלוש הנמכר במחיר של 100 ₪, ניתן לרכוש מוצרים בשווי של 120 ₪.

20. אך חלק משוברי הזיכוי אינם ממומשים כלל. או אז, זוכה הנתבעת לרווח נקי של 25 אג' כאשר היא עצמה מקבלת את דמי הפיקדון עבור מכל המשקה שנמסר לה, ומנגד – אינה משלמת ו/או מוכרת דבר. הצרכן, לעומת זאת, ניזוק בסכום של 25 אג', שכן שילם את דמי הפיקדון בעת רכישת המשקה ולא מימש את שובר הזיכוי.

21. ביום 26/11/07 התקבלה תשובה לתלונה שהגיש התובע 1 למשרד מבקר המדינה ונציב תלונות הציבור. בתשובת הנציב נאמר מפורשות כי בעל עסק נדרש להחזיר את דמי הפיקדון בתשלום כספי ולא בזיכוי. רצ"ב תשובת המשרד להגנת הסביבה **כנספח י'**.

22. ביום 12/12/07 התקבלה תשובה לתלונה שהגיש התובע 1 למשרד להגנת הסביבה מחלקת פניות ציבור וחוק חופש המידע. בתשובת המשרד להגנת הסביבה נאמר מפורשות כי בעל עסק נדרש להחזיר את דמי הפיקדון בתשלום כספי ולא בזיכוי. ובנוסף כי פניתו מועברת לטיפול בדיקת המשטרה הידוקה. רצ"ב תשובת משרד מבקר המדינה **כנספח י"א**.

חוק הפיקדון

23. ביום 1/10/01 נכנס לתוקפו חוק הפיקדון החוק קובע כי צרכנים, כהגדרתם בחוק הפיקדון, ישלמו פיקדון בסך של 25 אגורות בעת רכישת מיכל משקה שמסומן בהתאם להוראות החוק בסימון "חייב בפיקדון" ובסמון לסימון ירשם סכום הפיקדון.

24. מסלול כספי הפיקדון נקבע בחוק הפיקדון כדלקמן:

24.1 סעיף 4(א) מחייב גביית פיקדון על ידי היצרן או היבואן מכל בית עסק שבו נמכרים מכלי משקה.

24.2 בתי העסק מחויבים בגביית הפיקדון מצרכניהם.

24.3 סעיף 6(א) ו- (ב) מחייבים בתי עסק לקבל מכלים ריקים ולשלם תמורתם את סכום הפיקדון לצרכנים.

24.4 סעיף 7 מחייב את היצרן או היבואן לשלם לבית העסק את סכום הפיקדון בעבור מכלי משקה אשר מושבים אליו.

25. המחוקק אם כן, שם לו למטרה כי דמי הפיקדון יושבו במלואם לצרכנים.

26. בניגוד לכך, בענייננו, כאשר הנתבעת מקבלת מהצרכנים דמי הפיקדון היא אינה משלמת להם את דמי הפיקדון בכסף מזומן, אלא נותנת לצרכנים את שוברי הזיכוי. בכך מסכלת הנתבעת את כוונת המחוקק.
27. סעיף 5 לחוק הפיקדון קובע חובת תשלום פיקדון עבור מכל משקה, כדלקמן:
 "5. כל הרוכש מכל משקה ישלם פיקדון ליערן, ליבואן או לבית העסק, שממנו רכש את מכל המשקה; תשלום הפיקדון ייעשה בעת התשלום בעד מכל המשקה."
28. סעיף 6 לחוק הפיקדון מטיל על בית העסק את החובה לקבל את מכל המשקה מהצרכן ולהחזיר את דמי הפיקדון, כדלקמן:
 "6. (א) צרכן שיש בידיו מכל משקה ריק מסומן, רשאי להחזירו לבית עסק שבו מוכרים מכלי משקה מלאים מסוג כלשהו, של היצרן או היבואן, לפי הענין, של מכל המשקה שהוחזר.
 (ב) בית עסק כאמור בסעיף קטן (א) חייב לקבל מכל משקה ריק מסומן שמוסר לו צרכן, ולשלם לו את דמי הפיקדון בעדו."
29. חוק הפיקדון, אם כן, קובע חובה ברורה ומפורשת על בית עסק לקבל מכלי משקה ריקים ולשלם את דמי הפיקדון בעדם.
30. חוק הפיקדון אף צפה את האפשרות כי חלק מהמכלים לא יוחזר אל היצרנים וכי יותרו סכומי כסף שנגבו כפיקדון ולא כתמורה בגין מכל או משקה. על כן נקבע בסעיף 8(א) לחוק הפיקדון שכל הפרש שייצבר יועבר לקרן לשמירת הנקיזן שהוקמה. בכך ביקש המחוקק להימנע מלעודד יבואנים או יצרנים או בתי עסק, שלא להשיב את כספי הפיקדון לידי הצרכנים.
31. התובעים יטענו כי הם "צרכנים" והנתבעת הינה "בית עסק" במשמעם בחוק הפיקדון ועל כן, קיימת החובה על הנתבעת לשלם להם את דמי הפיקדון, בסך של 25 אגורות, במזומן.

חוק הגנת הצרכן

32. כן יטענו התובעים כי הם "צרכנים" וכי הנתבעת הינה "עוסק" כהגדרתו בחוק הגנת הצרכן תשמ"א-1981 (להלן – "חוק הגנת הצרכן"). סעיף 2 לחוק הגנת הצרכן, שעניינו איסור הטעיה, קובע כדלקמן:

2. איסור הטעיה

(א)

לא יעשה עוסק דבר – במעשה או במחדל, בכתב או בעל פה או בכל דרך אחרת לרבות לאתר מועד החתקשרות בעסקה – העלול להטעות צרכן בכל ענין מהותי בעסקה (להלן – הטעיה); בלי לגרוע מכלליות האמור יראו ענינים אלה כמהותיים בעסקה:

(1) הטיב, המהות, הכמות והסוג של נכס או שירות;

...

(4) השימוש שניתן לעשות בנכס או בשירות, התועלת שניתן להפיק מהם והסיכונים הכרוכים בהם;

(13) המתיר הרגיל או המקובל או המחיר שנדרש בעבר, לרבות תנאי האשראי ושיעור הריבית;

(2ב) עוסק המודיע, בכל דרך שהוא, שאין לצרכן זכות לבטל עסקה, או לקבל תזרה אח כספו, יסייג את הודעתו באופן שיובהר כי האמור בהודעה אינו חל במקרים שנקבעו לפי חוק.

33. התובעים יטענו כי הנתבעת הפרה את החובות הקבועות בסעיפים 2(א) לחוק הגנת הצרכן, ובמיוחד הנראות סעיפי משנה 1, 4, 13, בס"ק (א) והטעתה את התובעים, בין במעשה ובין במחדל, בנושאים המנויים בסעיפים אלה.

34. תחת אשר תקיים הנתבעת עיסקת מזומן עם הצרכנים, היא כופה עליהם עיסקת חליפין של מוצרים הנרכשים בסניפיה, באמצעות שוברי הזיכוי, שהינה מטיב ומהות שונים לגמרי.

35. תחת אשר תאפשר לצרכנים שימוש בכסף מזומן כמטבע העובר לסוחר, לכל מטרה, בכל עת ובכל מקום שיחפצו, מגבילה הנתבעת את הצרכנים בשימוש ו/או בתועלת שניתן להפיק ומאלצת אותם להמיר את דמי הפיקדון במוצרים הנמכרים בסניפיה בלבד, ואף מגבילה אותם במועד.

36. באופן ברור, מתן שובר זיכוי במקום כסף מזומן, אינו מחיר רגיל או מקובל עבור הפיקדון בגין מכלי המשקה אותם מוסרים הצרכנים לנתבעת.

37. הנתבעת אף אינה מודיעה לצרכנים כי היא אינה מקיימת את הנראות חוק הפיקדון וממילא אף אינה מסייגת, בהתאם להנראות חוק הגנת הצרכן, את אופן פעולתה האמור.

38. סעיף 4 לחוק הגנת הצרכן, שעניינו חובת גילוי לצרכן, קובע כדלקמן:

4. חובת גילוי לצרכן

(א) עוסק חייב לגלות לצרכן -

(1) כל פגם או איכות נחותה או תכונה אחרת הירדעים לו, המפחיתים באופן משמעותי מערכו של הנכס;

(2) ...

(ב) הנראות סעיף קטן (א) יחולו גם על שירות.

39. הנתבעת איננה מגלה לצרכניה כי אין בכוננתה לשלם להם את דמי הפיקדון במזומן ותחת זאת ליתן להם שוברי זיכוי שערכם הכלכלי פחות באופן משמעותי מ-25 אג' עבור כל מכל.

עשיית עושר ולא במשפט

40. כמוסבר לעיל, הנתבעת התעשרה ומתעשרת על חשבונם של התובעים ועל חשבונם של חברי הקבוצה, כאשר היא נמנעת מלהשיב לידיהם את דמי הפיקדון עבור מכלי המשקה המוחזרים לידיה.
41. הנתבעת מתעשרת על חשבון הצרכנים שכן חלק משוברי הזיכוי אינם ממומשים כלל. הנתבעת מתעשרת שלא כדין גם כאשר היא מוכרת מוצרים כנגד שוברי זיכוי, שאז היא זוכה ברווח על המוצר הנמכר וכן מגדילה את מתזורה ואת רווחיה.
42. התעשרות זו של הנתבעת, הינה שלא כדין. לפיכך, חייבת הנתבעת, להשיב לתובעים ולציבור הצרכנים את שווי ההתעשרות, כמפורט להלן.

רשלנות

43. במעשיה ו/או במחדליה, התרשלה הנתבעת כלפי התובעים וכלפי חברי הקבוצה אותם הם מבקשים לייצג.
44. הנתבעת חייבת בחובת זהירות מושגית המוטלת על מוכר ו/או נותן שירות כלפי לקוחות וצרכנים. הנתבעת חייבת גם בחובת זהירות קונקרטיית לטיב השירות ולתנאים הכספיים הקשורים בהם, לנוכח העובדה כי חלה עליה החובה לשלם לצרכנים את דמי הפיקדון עבור החזרת מכלי המשקה. מתיאור הנסיבות לעיל, ברור כי הנתבעת הפרה את חובות הזהירות הפרה גסה ובוטה.
45. קיים קשר ישיר בין מעשיה ו/או מחדליה של הנתבעת לבין הנזק שנגרם לתובעים, העונה גם על מבחן הצפיות הסבירה.

הפרת חובה חקוקה

46. במעשיה ו/או במחדליה, הפרה הנתבעת שורה של חיקוקים, וביניהם: חוק הפיקדון, חוק הגנת הצרכן, חוק עשיית עושר ולא במשפט.
47. חמישה יסודות לעוולת היפר חובה חקוקה, אשר בהתקיימם קמה החבות בנויקין:
- 47.1 חובה המוטלת על המזיק מכות חיקוק, ובענייננו, חובת איסור התטעיה וחובת תשלום דמי הפיקדון.
- 47.2 החיקוק נועד לטובתו או להגנתו של הניזוק: החיקוקים לעיל נועדו לשמור על טובתם והגנתם של הצרכנים ושל הציבור בכללותו.

- 47.3 המזיק לא קיים את החובה המוטלת עליו: כפי שברור מן האמור לעיל, הפרה הנתבעת את חובותיה באופן בוטה.
- 47.4 ההפרה גרמה לניזוק נזק: לתובע ולשאר חברי הקבוצה נגרם נזק כמתואר להלן.
- 47.5 הנזק אשר נגרם הוא מסוג או מטבעו של הנזק אשר אליו נתכוון החיקוק: הנזק שנגרם הוא מסוג הנזקים שהיו נמנעים לו היתה הנתבעת נוהגת כדין, ושהחיקוקים הנ"ל נועדו לשמור מפניהם.

הפיקדון

48. בין הנתבעת לבין הצרכנים נכרת הסכם שעיקרו מסירת מכלי משקה מצידם של הצרכנים ותשלום דמי הפיקדון מצידה של הנתבעת. תנאיו של הסכם זה ושווי הכספי, הינם סטטוטוריים, כקבוע בחוק הפיקדון. הנתבעת מפרה את ההסכם, בכך שהיא מסרבת לשלם לצרכנים את דמי הפיקדון במזומן.

חישוק הסך

49. חשוב לזכור כי במסגרת בקשה לאשר תביעה כייצוגית אין חובה לכמת הנזק ולהציגו במדויק. כך גם נפסק בת.א. 2033/00 בש"א 12904/00 שגיב נ' בנק לאומי תק-מח 2003(4):1249:

"המבקש "הראה" קיומו של נזק אישי כתוצאה ממעשי ההטעיה. אין מוטלת עליו החובה להראות או להוכיח, בשלב הדיון בבקשה לאישור התובענה כייצוגית, את שיעור הנזק והיקפו ואין עליו לכמתו, אלא "די בכך" שיראה כי נגרם לו נזק".

- לפיכך, למעלה מן הצורך, ולמען סבר את האוזן והעין בלבד, יפורטו נזקי התובעים, להלן.
50. צרכנים אשר לא מימשו כלל את שובר הזיכוי זכאים להשבת מלוא הפיקדון בסך של 25 אג' במזומן לכל מכל משקה.
51. צרכנים אשר עשו שימוש בשובר הזיכוי שניתן להם, קיבלו למעשה תמורה שערכה הכלכלי פחות מערכו הכלכלי של כסף מזומן. בהנחה מינימליסטית, על פי הדוגמא של שוויים של תלושי שי לחג, ניתן להעריך כי ההפרש הכלכלי בשווי של שובר זיכוי לעומת כסף מזומן הוא בשיעור של כ- 15% (על אף שנראה, בהנחה שמרנית גם כן, כי הוא עשוי להגיע עד 25% לפחות).
52. צרכנים אשר עשו שימוש בשובר הזיכוי שניתן להם, במקום כסף מזומן, זכאים להשבה של ההתעשרות שלא כדין של הנתבעת, בשווי הרווח הקמעונאי אותו היא מפיקה. בהנחה שמרנית, נעריך כי שיעור רווח זה הוא כ- 15% (על אף שנראה, בהנחה שמרנית גם כן, כי הוא עשוי להגיע עד 25% לפחות).

53. תחת הנחות שמרניות, מעריכים התובעים כי 10% משווי שוברי הזיכוי אינם ממומשים כלל והיתרה - 90% ממומשים ברכישה של מוצרים בסניפי הנתבעת.

54. בהתאם לעקרונות המתוארים לעיל, העמידו התובעים את תביעתם האישית על סכום ממוצע של 12.22 ₪ לחודשיים בגין הנזק שנגרם עבור קבלת שוברי הזיכוי, אותם לא מימשו, ועל סכום של 0.94 ₪ לחודשיים בממוצע בגין הנזק שנגרם עבור מימוש שוברי הזיכוי.

55. חישוב נזקם האישי של התובעים, מפורט להלן:

נזק / התעשרות בחודשיים	שוברי זיכוי שלא ממשו	שוברי זיכוי שוממשו
תובע 1	7	3
תובע 2	18	
תובע 3	8	
תובע 4	16.85	
תובע 5	11.25	9.5
שווי ממוצע שוברי זיכוי	12.2	6
שיעור נזק	100%	
שיעור התעשרות / נזק		15%
ממוצע נזק / התעשרות	12.22 ₪	0.94 ₪

56. על פי סקר שנערך מטעם הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, גודל קבוצת משקי בית במדינת ישראל הינו 2,000,000. רצ"ב סקר הוצאות משק הבית 2006 בנספח יב'.

57. על פי הדוחות התקופתיים של הנתבעת לשנת 2006, הניתנים לצפייה לכל דורש באתר האינטרנט של הבורסה לניירות ערך בכתובת: <http://www.magna.isa.gov.il>, הנתבעת בעלת רשת הסופרמרקטים הגדולה והמובילה בישראל מבהינת היקף מכירותיה (רצ"ב עמוד 6 בנספח יג'). בהנחה שמרנית, נעריך כי נתח השוק של הנתבעת הוא בשיעור של 35%.

58. בהתבסס על התחשיב וההנחות לעיל, סך כל הנזק המצרפי של חברי הקבוצה לצורך התובענה הייצוגית מגיע לסך של 69,608,175 ₪, כמפורט בחישוב להלן:

חישוב הנזק / ההתעשרות	
נזק / התעשרות ממוצעים לחודשיים	12.2
בגין אי מימוש זיכויים	0.94
בגין מימוש זיכויים	
גודל הקבוצה	
משקי בית באוכלוסייה	2,000,000
הערכת נתח שוק של שופרסל	35%
בתי אב חברי הקבוצה	700,000

	נזק / התעשרות לחודשיים
70,000	חברי קבוצה שלא מימשו זיכויים - 10%
630,000	חברי קבוצה שמימשו הזיכויים - 90%
855,400	נזק מאי מימוש
801,938	נזק / התעשרות בגין מימוש
	נזק / התעשרות לשנה
5,132,400	בגין אי מימוש זיכויים
4,811,625	בגין מימוש זיכויים
9,944,025	סה"כ
	נזק / התעשרות לתקופת תביעה
7	שנות תביעה
89,608,175 ₪	סה"כ

59. חשוב גם לזכור, כי הנתבעת ממשיכה ופועלת בצורה נפסדת כמתואר לעיל גם בימים אלה ממש, ועוד עתידה להמשיך ולגרום לנזקים לציבור ולהתעשר על חשבוננו, מדי חודש בחודשו. כמפורט לעיל, סך כל הנזק ואו ההתעשרות בכל חודש הוא כ- 828,669 ₪ ובחישוב שנתי - 9,944,025 ₪.

סעיף סניעתי ופיצול סעדים

60. הנתבעת אינה משלמת את דמי הפיקדון, כפי חובתה, גם בימים אלה ממש. בזמן הגשת התובענה דנא, ממשיכה הנתבעת בנהוג נפסד זה, נשוא התובענה.
61. בכך, ממשיכה הנתבעת ומכבידה על ציבור רחב של צרכנים, מתעשרת על חשבונם ואף גורמת להם לנזקים כספיים. בנוסף, פוגעת הנתבעת במטרת חוק הפיקדון בעידוד המיחזור וביצירת מנגנון שיטתי יעיל. על כן, יוצרת הנתבעת תמריץ שלילי לצרכנים בסירובה לשלם להם את דמי הפיקדון.
62. לפיכך, יתבקש בית המשפט הנכבד, בנוסף לסעדים המבוקשים בתובענה זו, לאסור על הנתבעת להמשיך לנהוג בשיטתה הקלוקלת, גם בעתיד, ובכך יתאפשר אף למנוע המשך התעשרותה שלא כדין של הנתבעת וגרימת נזקים כבדים עוד יותר לציבור הצרכנים.
63. הואיל וחלק מנזקי הקבוצה ואו מהתעשרותה שלא כדין של הנתבעת ממשיכים ומתגבשים מדי יום ביומו, יתבקש בית המשפט הנכבד להתיר לתובעים ולקבוצת הצרכנים אותם הם מבקשים לייצג, לפצל סעדיהם, באופן שיוכלו לתבוע מלוא נזקייהם לאחר שיתגבשו במלואם.

התובענה הייצוגית

64. בשל מעשיה ו/או מחדליה של הנתבעת, זכאים התובעים ויתר חברי הקבוצה לפיצוי נזיקי ו/או חוזי ו/או מדיני עשיית העושר ולא במשפט.

65. הקבוצה אותה מבקשים התובעים לייצג מוגדרת כקבוצת הצרכנים אשר השיבו ו/או ישיבו מכלי משקה לסניפי הנתבעת ולא שולמו ו/או לא ישולמו להם זמי הפיקדון במזומן, בתקופה שמכניסתו לתוקף של חוק הפיקדון. לפי הערכת התובעים, יכול מספר חברי הקבוצה להגיע עד כדי מאות אלפים.

66. התובעים רשאים להגיש לבית המשפט הנכבד בקשה זו בהתאם לסעיפים 1, 2 לתוספת השניה לחוק תובענות ייצוגיות הואיל ולאור כל האמור לעיל, יש להם עילות המתאימות לדרישות סעיף זה:

"1. תביעה נגד עוסק, כהגדרתו בחוק הגנת הצרכן, בקשר לענין שבינו לבין לקוח, בין אם החקשרו בעסקה ובין אם לאו.

67. התובענה מעוררת שאלות מהותיות של עובדה או משפט המשותפות לכלל חברי הקבוצה, ויש אפשרות סבירה שהן יוכרעו בתובענה לטובת הקבוצה, ובין היתר, הינן כדלקמן:

67.1 האם חלה על הנתבעת החובה לשלם לידי חברי הקבוצה את זמי הפיקדון במזומן?

67.2 האם הטעתה הנתבעת את חברי הקבוצה?

67.3 האם הפרה הנתבעת את חובותיה החקוקות ?

67.4 האם התעשרה הנתבעת על חשבון חברי הקבוצה?

67.5 האם הפרה הנתבעת את ההסכם בינה לבין חברי הקבוצה ?

67.6 האם נגרם לחברי הקבוצה נזק, ומת שיעורו ?

68. עמדת הפסיקה, בכל הנוגע לצורך בשאלות משותפות של משפט ושל עובדה בין חברי קבוצת התובעים, הנה שדי בכך שהיסוד המשותף מהווה מרכיב מהותי בהתדיינות בכדי למלא תנאי זה [ע"א 1977/97 ברזני נ' בזק החברה הישראלית לתקשורת בע"מ, פ"ד נה(4) 584, בעמ' 612].

69. תובענה ייצוגית היא הדרך היעילה וההוגנת להכרעה במחלוקת בנסיבות הענין מכל אחד ואחד מהשיקולים הבאים לא כל שכן ממשקלם המצטבר:

- 69.1 מספר חברי הקבוצה גדול ופיזורם רב. זהותם של חברי הקבוצה הפוטנציאליים אינה ידועה, ואין אפשרות מעשית לאתרם ולצרפם למסגרת של תובענה רגילה.
- 69.2 התובענה אינה מצריכה בירור פרטי בדבר נסיבותיו של כל תובע ותובע, שכן מעשית ואו מחדליה של הנתבעת, מהווים בהכרח הפרת דין ואו הסכם ואו עוולות כלפי כל אחד מחברי הקבוצה.
- 69.3 לכל אחד מחברי הקבוצה קיימת חוסר כדאיות בניהול הליך משפטי נפרד הואיל והוא צפוי להוצאות וטרחה רבים יחסית לסכום העילה האישית.
- 69.4 גם אם היו חברי הקבוצה עומדים על זכותם ונוקטים הליכים משפטיים נפרדים כנגד הנתבעת היה הדבר גורם עומס מיותר על בתי המשפט לעומת דיון אחד ומאוחד בשאלות המשותפות לכל חברי הקבוצה כמפורט לעיל.
- 69.5 הצורך להימנע מפסיקות סותרות.
- 69.6 לאישור תביעה זו כייצוגית קיים יתרון ברור של הרתעת בתי עסק מפני הפרת הדין כלפי ציבור הצרכנים. הרתעת זו נחוצה באופן כללי בתחום הצרכנות הטומנים בחובם אי-שיוויון אינהרנטי בין הצדדים.
- 69.7 מבחינה זו, נראה כי לא נגזים אם נאמר שלאישורה של תביעה זו כייצוגית יש השלכות רחבות והיא הולמת את האינטרסים הציבוריים של מדינת ישראל בשמירת החקיקה הצרכנית.
- 69.8 לגבי חברי קבוצה רבים אישורה של התביעה כייצוגית יגרום להפסקת מרוץ ההתיישנות בתביעותם האישית ולכך שהנתבעת תזכה מן ההפקר בתוך עשיית עושר ולא במשפט, על ידי הקטנת הסיכון הכרוך בתביעות כתוצאה מחלופי הזמן שבין מחדליהם והפרת התחייבויותיהם לבין המועד בו יוגשו תביעות אישיות – אם וכאשר יוגשו.
- 69.9 היעדרות בית המשפט הנכבד לבקשה זו תקדם את מטרת החקיקה בתובענות ייצוגיות והן את מטרת החקיקה בתחום החקיקה הצרכנית בכלל:
- 69.9.1 אישור התובענה כייצוגית יאפשר זכות גישה לבית המשפט, לאוכלוסיה המתקשה בדרך כלל לעמוד על זכויותיה ולפנות לבית המשפט כיחידים.
- 69.9.2 אישור התובענה כייצוגית יקדם מאוד את אכיפת הדין והנורמה הראויה כמפורט לעיל ויתרום רבות להרתעה מפני הפרתן.

- 69.9.3 אישור התובענה כייצוגית היא למעשה הדרך היחידה העומדת בפני חברי הקבוצה – רובה ככולה – שתאפשר להם לקבל סעד הולם בגין הפגיעה שנפגעו מהנתבעת כתוצאה מהפרת הדין על ידה;
- 69.9.4 אישור התובענה כייצוגית היא למעשה הדרך היחידה לקיים ניהול יעיל, הוגן וממצח של תביעות חברי הקבוצה כלפי הנתבעת.
70. קיים יסוד סביר להניח כי עניינם של כלל חברי הקבוצה ייוצג וינהל בדרך הולמת הן על ידי התובעים והן על ידי באי כוחו:
- 70.1 לתובעים עללה אישית נגד הנתבעת. התובעים נפגעו פגיעה אישית עקב מעשי הנתבעת המאפשרים להם הזדהות מלאה עם הקבוצה לגבי אותה פגיעה, הן מבחינה עובדתית הן מבחינה משפטית והן מבחינה רגשית.
- 70.2 לתובעים ולחברי הקבוצה זהות אינטרסים מלאה לגבי עילות התביעה.
- 70.3 לתובעים אמונה שלמה בצדקת התביעה והם בעלי נכונות ונחישות לקיים את ההליך המשפטי.
- 70.4 לבי"כ התובעים ותק ונסיון מקצועי הן בתחום דיני הצרכנות והן בתחום ניהול הליכים משפטיים מורכבים בכלל והתביעות הייצוגיות בפרט.
- 70.5 עניינם של כלל חברי הקבוצה ייוצג וינהל בתום לב, שכן התובעים הינם חברי קבוצה טיפוסיים שסבלו נזק באופן דומה לשאר חברי הקבוצה.
- 70.6 לתובעים או לבי"כ אין מניעים אחרים אלא לקדם מטרות ראויות, לרבות פיצוי ו/או השבה על מחדלי הנתבעת והפרותיה את הדין, כמפורט בבקשה זו.

סוף דבר

71. לאור כל האמור לעיל, מתבקש בית המשפט הנכבד להורות כדלקמן:
- 71.1 לאשר את התובענה כמפורט להלן כ-"תובענה ייצוגית", להתיר לתובעים לנהל את תביעתם כ-"תובענה ייצוגית" ולאשרם כ-"תובעים מייצגים", הכל כהגדרתם בסעיף 2 לחוק.
- 71.2 להגדיר את הקבוצה שבשמה תנוהל התובענה. לחילופין, להגדיר תת-קבוצה, שלגביה מתעוררות שאלות של עובדה או משפט, אשר אינן משותפות לכלל חברי הקבוצה ובמקרה כזה, להורות על מינוי תובע מייצג או בא כוח מייצג לתת-

הקבוצה, ככל שהדבר דרוש כדי להבטיח שעניינם של חברי תת-הקבוצה ייוצג וינהל בדרך הולמת.

- 71.3 לפרט בהחלטה לאישור התובענה כייצוגית את עילות התובענה ואת השאלות של עובדה או משפט המשותפות לקבוצה.
- 71.4 לפרט בהחלטה לאישור התובענה כייצוגית את הסעדים הנתבעים.
- 71.5 לחילופין, ולשם הזהירות בלבד, יתבקש בית הדין הנכבד לאשר את התובענה כייצוגית אף אם לא התקיימו התנאים האמורים בסעיף 8(א)(3) או 8(א)(4) לחוק, בתוך הבטחת קיומם של תנאים אלה בדרך של צירוף תובע מייצג או בא כוח מייצג או החלפתם, או בדרך אחרת וליתן בהחלטתו הוראות לשם הבטחת ייצוג וניהול עניינם של חברי הקבוצה בדרך הולמת ובתום לב כאמור באותו סעיף קטן.
- 71.6 לחילופין, ולשם הזהירות בלבד, יתבקש בית הדין הנכבד לאשר את התובענה כייצוגית גם אם לא מתקיימים לגבי התובעים התנאים שבסעיף 4(א)(1) עד (3) לחוק, לפי הענין, ולהורות בהחלטתו על החלפת התובעים המייצגים.
- 71.7 לחייב את הנתבעת בתשלום פיצוי כספי ובסעדים, כמפורט בבקשה זו, בשיעור ובאופן שיקבע, לכל אחד מחברי הקבוצה שהזכחה זכאותו לפיצוי או לסעד כאמור.
- 71.8 לחילופין, להורות על תשלום פיצוי כספי בסכום כולל ועל אופן חישוב חלקו של כל חבר קבוצה ולהורות בדבר חלוקתו בין חברי הקבוצה, באופן יחסי לנוקיהם, של יתרת הסכום שתיוותר אם חבר קבוצה, אחד או יותר, לא דרש את חלקו, לא תזכה את זכאותו לפיצוי או לסעד, לא אותר או שלא ניתן לחלק לו את חלקו מסיבה אחרת, ובלבד שחבר קבוצה לא יקבל פיצוי כספי או סעד אחר מעבר למלוא הפיצוי או הסעד המגיע לו.
- 71.9 להורות על מתן כל סעד אחר לטובת הקבוצה, כולה או חלקה, או לטובת הציבור, כפי שימצא לנכון בנסיבות העניין.
- 71.10 להורות על פרסום הודעה לחברי הקבוצה.
- 71.11 להורות על תשלום גמול לתובעים המייצגים בשיעור שלא יפחת מ-5% משווי הסעד הכולל שיפסק לטובת חברי הקבוצה.

71.12 לקבוע את שכר הטרחה של באי הכוח המייצגים בעד הטיפול בתובענה הייצוגית, לרבות בבקשה לאישור, בערכאה ראשונה, בשיעור שלא יפחת מ-15% משווי הסעד הכולל שיפסק לטובת חברי הקבוצה.

71.13 להתיר לתובעים ולקבוצת הצרכנים אותם הם מבקשים לייצג, לפצל סעדיהם, באופן שיוכלו לתבוע מלוא נזקייהם לאחר שיתגבשו במלואם.

רם גורודיסקי, עו"ד
ב"כ המבקשים

היום : 29 ינואר, 2008.

רשימת זמכחים

-
- א עותק אישורים על קבלת מכלי המשקה אשר קבל תובע 1.
 - ב עותק אישור על קבלת מכלי המשקה אשר קבל תובע 2.
 - ג עותק שובר זיכוי אשר קבל תובע 1.
 - ד עותק חשבונית אשר קבל תובע 1.
 - ה עותק שוברי זיכוי אשר קבל תובע 2.
 - ו עותק שובר זיכוי אשר קבל תובע 3.
 - ז עותק שובר זיכוי אשר קבל תובע 4.
 - ח עותק שובר זיכוי אשר קבל תובע 5.
 - ט עותק חשבונית אשר קבל תובע 5.
 - י תשובת המשרד להגנת הסביבה.
 - יא תשובת משרד מבקר המדינה.
 - יב סקר הוצאות משק הבית 2006.
 - יג עמוד 6 לדוח תקופתי מטעם הנתבעת לשנת 2006.